

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЖКГ

Шкурко О.В., канд.екон.наук, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

У складних умовах сучасної дійсності з особливою гостротою стоїть завдання створення безпечного економічного розвитку підприємств житлово-комунального господарства, захищеності прав і інтересів споживачів житлових послуг, послуг водопостачання, водовідведення, опалення, а також забезпечення високого рівня благоустрою та екологічної безпеки території населених пунктів.

Житлово - комунальний комплекс є найважливішою складовою в системі життєзабезпечення громадян, займає виняткове становище в ряді інших галузей економіки. Важливою характеристикою житлово - комунального господарства є збереження відповідальності за стабільне, надійне і якісне надання послуг споживачам.

В умовах перманентної економічної кризи економічна безпека підприємств житлово-комунального господарства відіграє виняткову роль у його діяльності. Концептуальні положення економічної безпеки підприємств можна охарактеризувати наступним чином.

По-перше, економічна безпека підприємства розглядається як динамічна категорія, що являє собою здатність суб'єкта господарювання протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам шляхом взаємоузгодження інтересів як його внутрішнього так і зовнішнього середовища.

Економічна безпека підприємств ЖКГ – це стан підприємства, який характеризується стійкістю до внутрішніх та зовнішніх загроз, здатністю забезпечити реалізацію власних економічних інтересів, ефективно функціонувати та розвиватися в умовах конкуренції та господарського ризику.

По-друге, економічна безпека відображає можливість підприємства організовувати свою діяльність з мінімальними втратами на основі застосування сучасних інструментів діагностики, комплексної оцінки його діяльності та своєчасного виявлення різних негативних чинників.

Рівень економічної безпеки підприємства ґрунтується на тому, наскільки ефективно службам підприємства вдається вирішувати питання з виявлення, запобігання та нейтралізації загроз, а в разі неможливості повністю уникнути загроз, значно зменшити негативний вплив на господарську діяльність підприємства.

Функціональними складовими економічної безпеки підприємства є: фінансова складова; інтелектуальна складова; техніко-технологічна складова; політико-правова складова; інформаційна складова; екологічна складова; силова складова.

Найбільший вплив на формування економічної безпеки підприємства здійснює держава. Використовуючи прямі та непрямі прийоми втручання,

вона регулює економічний і соціальний розвиток країни. Інтереси підприємства і держави не завжди збігаються, їх спільним мірилом виступає економічна безпека.

До основних напрямків аналізу фінансового стану підприємства відносять: оцінка ліквідності активів, платоспроможність і кредитоспроможність, оцінка його фінансової стійкості, оцінка ділової активності і рентабельності підприємства. В логічній завершеності і достатній об'єктивності результатів аналізу можна переконатися за умови, якщо з'єднати в загальний синтетичний показник основні коефіцієнти, що характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства.

Фінансова складова економічної безпеки є вирішальною, оскільки фінанси за ринкових умов господарювання є рушійною силою будь-якої економічної системи.

Отже, забезпечивши фінансову стійкість та фінансову стабільність підприємств ЖКГ, можна говорити про передумови формування економічної безпеки цих підприємств, в протилежному випадку реалізація будь-якої іншої складової системи економічної безпеки підприємств є проблемною.

У процесі оцінки забезпечення фінансової складової економічної безпеки аналізують:

- фінансову звітність і результати роботи підприємства (платоспроможність, фінансову незалежність, структуру, використання капіталу та прибутку);
- конкурентний стан підприємства на ринку (частку ринку, якою володіє суб'єкт господарювання);
- рівень застосовуваних технологій і менеджменту.

Під час оцінки фінансової безпеки передусім звертають увагу зниження ліквідності, підвищення кредиторської та дебіторської заборгованості, зниження фінансової стабільності підприємства. Індикаторами фінансової безпеки підприємства є граничні значення таких показників: коефіцієнта покриття, коефіцієнта автономії, рівня фінансового левериджу, коефіцієнта забезпеченост відсотків до сплати, рентабельності активів, рентабельності власного капіталу, середньозваженої вартості капіталу, показника розвитку компанії, показників диверсифікованості, темпів зростання прибутку, обсягу продажу, активів, співвідношення оборотності дебіторської і кредиторської заборгованості тощо.

При оцінюванні фінансової безпеки більшість дослідників акцентують увагу на потребі визначення рівнів безпеки, які відбивають характер та ступінь розвитку негативних тенденцій. Так, розглядаючи фінансову складову як найбільш вагомому у забезпеченні економічної безпеки підприємств, зосереджуються на необхідності використання критичних порогових значень показників, які свідчать про передкризовий, кризовий та критичний стан підприємства. Варто зазначити, що розрахункові значення таких показників є вкрай низькими в порівнянні з граничними, тому потрібна цільова державна політика, спрямована на зміцнення фінансової безпеки

підприємств житлово-комунального господарства в Україні, що, відповідно, приведе до зміцнення та економічної безпеки даних підприємств.

Для здійснення заходів із досягнення належної фінансової безпеки варто визначити обсяг ресурсів і мобілізувати внутрішні та зовнішні джерела їх забезпечення. Для забезпечення належного рівня фінансової безпеки підприємств житлово-комунального господарства необхідно здійснити в першу чергу такі заходи:

- оновлення та екологічно спрямовану модернізацію основних фондів та технологічних процесів;
- розвиток конкурентного середовища; соціально збалансовану тарифну політику;
- підвищення прозорості господарської та фінансової діяльності підприємств житлово-комунального господарства;
- розподіл відповідальності за ефективність систем енерго-, водо-постачання.

Проте в цілому проблема оцінювання фінансової безпеки підприємств житлово-комунального господарства залишається нерозв'язаною. Ці питання потребують подальших досліджень із встановлення порогових значень фінансових показників, а також розробки пропозицій з їх офіційного визнання.